

DE KORHAAN

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

verenigingsorgaan van de vogelwerkgroep het gooi e.o

Redactie : Henk Hardon
Andries Stoker
Maarten Klomps

Redactie adres : Gabriëlgaarde 42, 1214 AM Kortenhoef, 035-62478

Illustraties : Hans Schaap blz.112, Ries Swankhuizen blz.117.

Typewerk : Inge Karsemeyer
Marian Harder
Joke Hardon

Verzending : Beb Dwars-van Achterberg, Prinsenstraat 15, Hilversum
tel. 035-233973

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren

De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen

INLEVEREN COPY : UITERLIJK 17 NOVEMBER

INHOUDSOPGAVE

- 103: Van de redactie
- 104: Programma
- 105: Bestuursmededelingen
- 106: Opnieuw een Bosuulinventarisatie en Meeuwenslaapplaatsen tellen
- 107-108: Kokmeeuwen Troepsgewijs in de lucht jagend op insecten
- 108: Fietstocht in de Eempolder
- 109-114: Broedvogelinventarisatie van het Echobos, het Kocherbos en enige andere gebieden in de gemeente Muiderberg.
- 114-116: Buitengebeuren in triplo (dus ook op drie bladzijden)
- 116-117: Een pinkstervakantie naar Cap Frehel en Les Sept Iles
- 118: De geschiedenis en broedpoging van ooievaars in Kortenhoef
- 119-120: Ontvangen literatuur
- 121-122: Veldwaarnemingen

VAN DE REDAKTIE

Kraaiachtigen waren deze zomer diverse malen negatief in de publiciteit. Was het eerst een Huizer politie adjudant, die in de Gooi en Eemlander zijn ongenoegen over het gedrag van kraaiachtigen op een ongenueanceerde wijze niet ondersteunen of banken stak, dit naar aanleiding van het voorval bij de huizerpier. Hier werd een meisje aangevallen door een Kraai ??

Nadien verscheen er een bericht in het Algemeen dagblad, dat er in twee plaatsen in Friesland kinderen waren lastig gevallen door kraaien.

In beide gevallen werden de vogels afgeschoten.

In het eerste geval nam via een openbrief aan de betreffende adjudant het bestuur van de V.W.G. het op voor deze vogelsoorten. In het laatste geval vondt de jeugd van het dorp dat de vogels geen kwaad mocht worden aangedaan.

Graag willen wij onder u aandacht brengen het verschijnen van twee voorontwerpen op streekplannen.

Het voorontwerp streekplan Utrecht met daarin voor ons de belangrijke gebieden als de Eempolders en Vechtplassen gebied. Onder andere wordt er gesproken over het geschikt maken van de Loenderveenseplas voor surfers.

Verder verscheen het streekplan Gooi en IJmeer, met daarin onder andere weer de Gooiboog en verder het plan om de kust ten westen van de Huizerpier natuureservaat te maken.

De streekplannen liggen bij de diverse gemeentes ter inzage ook worden er voor de burgerij veel inspraak avonden gehouden per gemeente. Deze avonden worden vaak aangekondigd in de plaatselijke pers.

Er is onlangs een nieuw milieu tijdschrift voor onze regio verschenen genaamd „De Wijde Blik“. In dit blad wil men natuur-en milieu bedreigingen signaleren en aangeven hoe het anders zou moeten en kunnen. De uitvoering van het in onze regio gevoerde milieubeleid zal daarom op de voet gevolgd worden. Het blad zal 4 x per jaar verschijnen, ieder nummer zal ongeveer 30 pagina's bevatten. Een abonnementsprijs voor 1985 bedraagt fl7,50. Opgave bij st. Milieutijdschrift, Postbus 1713 1200 BS Hilversum.

De vogelherkenning cursus start weer op 23 oktober voor deze 6 avonden durende cursus kunt u zich opgeven bij F. van Klaveren tel.035-61426

De uitgeverij vogelvreugd, geeft onder de naam beter Vogelonderzoek 1 een cursus. In 4 bijeenkomsten zal Hugh Gallacher, auteur van o.a. "Vogels leren kennen" vertellen over de vele mogelijkheden van vogelonderzoek en geeft aan de hand van concrete voorbeelden tal van aanwijzingen, waarschuwingen en suggesties voor eigen activiteit.

De bijeenkomsten vinden plaats op het Sociologisch Instituut te Leiden en duren van 10.30 tot 12.30. De data zijn 2, 9, 16 en 23 februari 1985.

De kosten zijn 60,- inclusief lesmateriaal. Opgave door storting van dit bedrag op giro 5440990 t.n.v. uitgeverij vogelvreugd te Voorhout.

Het Nederlands comité bescherming trekvogels viert dit jaar haar tienjarig bestaan. Ter gelegenheid van het 10-jarig jubileum heeft het comité een brochure uitgegeven die gratis te verkrijgen is via:

Nederlands Comité Bescherming Trekvogels
Driebergseweg 16 c
3708 JB Zeist

PROGRAMMA

- Zondag 14 oktober Ochtendexcursie Laarder Wasmeer. o.l.v. Jelle Harder. We verzamelen om 8.00 uur aan het eind van de Meerweg in Hilversum. Dit is een zijstraat van de Kamerlingh Onnesweg ter hoogte van de Philips gebouwen.
- Donderdag 25 oktober Prof. Voous zal deze avond de lezing verzorgen met als titel "Onersoorten en dubbelganger-soorten". Het gaat zowel over theoretische als praktische kennis van vogelsoorten. De lezing wordt gehouden in de Goede Herderkerk te Hilversum, Simon Stevinweg 146. Aanvang 20.00 uur.
- 26/27/28 oktober Weekend Vlieland. Wij kamperen in de kampeerboerderij 't Westendt, Dorpsstraat 191 Vlieland. tel.05621-397 Wilt u mee neem dan eerst contact op met Joke Hardon tel.02154-18804. De beraamde kosten F70.- kunt u overmaken op gironummer 2529179 t.n.v. penningmeester V.W.G. Muiden. We vertrekken om 15.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Bij de kosten is niet het transport/vervoer Harlingen v.v. inbegrepen en ontbijt voor de zaterdagochtend. Meenemen: sloop, slaapzak, regen en warme kleding, thermoskan.
- Zaterdag 10 november Excursie Flevopolder o.l.v. Rick van den Akker en Inge Karsemeijer. We vertrekken om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum.
- Dinsdag 13 november Werk-kontaktavond om 20.00 uur in de Godelinde Scholengemeenschap te Naarden. U bent van harte welkom.
- Donderdag 22 november Lezing. "Het IJsselmeergebied als ruiplaats voor de Zwarte Stern". Aan de hand van dia's zal de heer Kees Schouten het belang van het IJsselmeer gebied als ruiplaats toelichten. Verder komen aan de orde ringonderzoek, slaapplaatsen en trekroutes. De lezing wordt gehouden in de Goede Herderkerk, Simonstevinweg te Hilversum, aanvang 20.00 uur
- Zondag 25 november Excursie Pier van IJmuiden o.l.v. Yves Vogel. We verzamelen om 8.00 uur op het Oosterspoorplein te Hilversum.
- Zondag 16 december Excursie Bergse pad Dammerkade. Verzamelen parkeerterrein in Ankeveen naast de katholieke kerk. Tijd 8.30 uur.

Bij auto excursies gelden de volgende regels, bestuurders mogen een vergoeding vragen aan hun mede passagiers. Deze is gebaseerd op maximaal 0,30 cent per KM, per auto met 4 personen. Per persoon is de maximale vergoeding nooit meer dan 7,5 cent de kilometer.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

- De discussie die de VWG met Natuurmonumenten voerde is voortgezet, nu onze brief hierover onbevredigend is beantwoord. (zie vorige Korhaan)
- De gemeente Naarden is van plan om volgend jaar te beginnen met het uitbaggeren van al haar vestinggrachten. We verzochten de gemeente om de fraaie rietkragen hierbij te laten staan, hetgeen zal geschieden. Voor het veilig (tijdelijk) opslaan van het gedeeltelijk verontreinigde slib zal een geschikte plaats gevonden worden. Bovendien zal de gemeente een ecooloog dienen te raadplegen.
- Binnen het bestuur is momenteel een discussie gaande over het eventueel in de toekomst invoeren van een computer binnen de VWG. Voordelen zijn er genoeg (administratie, opslag waarnemingen-archief), nadelen echter ook (bijv. hoge aanschafkosten, specialistische bediening). Een commissie is ondertussen benoemd en zal het verder uitpluizen.
- We deden de aanbeveling om het Eemmeer op de nederlandse lijst van Wetlands te zetten, nu het gebied de laatste jaren aanmerkelijk in waarde gestegen is voor de vogels.
- Een grote Gierzwaluwkolonie te Hilversum (Langestraat 50-50^a) wordt bedreigd omdat het pand gerenoveerd wordt. De aannemer kreeg een verzoek van ons om de broedgelegenheid onder de dakpannen te ontzien.
- Goed nieuws uit het Warandapark. De Verlengde Bergweg die als bouwweg destijds was aangelegd en dwars door dit waardevolle gebied loopt, verdwijnt misschien alsnog. De weg zou middels de Wegenwet automatisch openbaar worden na 10 jaar. De Vereniging Behoud Dorpskarakter Blaricum wist dit middels een proces te voorkomen, zodat de gemeente de bestemming van de weg nu behoorlijk zal moeten regelen. Overigens is het VGN deze zomer met het beheer van dit gebied begonnen, hetgeen hard nodig was.

- Nieuwe leden : R.de Beer, 't Paadje 31, 1251 RH Laren tel.02153-86072
R.Lammers, Meteorenstraat 33, 1223 EP Hilversum tel.035-853361
W.Verkuylen, Montgmmerrylaan 236, 2625 PV Delft(was huis-
genootlid L.Jansen)
- per 1-1-1985 H.Schaap, Bijenschans 25, Bussum, tel.02159-19306
mw.AC van Zanten-de Bruin, Meteorenstraat 111, 1223 ES H'sum
- Opgezegd : mw.R.Huygen-blomjons, Amsterdam. F.Tebra, Almere-Haven
per 1-1-1985 A.J.Spoor, Hilversum. W.Kuckartz, Amsterdam.
R.Kraefft, Eemnes. mw M.Spruijtenburg-Huizinga, Bussum
mw L.B.de Winter, Hilversum. W.J.Mol, Kortenhoef
D.Visser, Groesbeek. W.A.Stroo
- Overleden : Emmering, Amsterdam
- Adreswijzigingen : E.de Leeuw, Egelantiersgracht 510, 1015 RR Amsterdam
N.H.Benninga, Bosuillaan 113, 3722 XH Bilthoven
J.K.Nijhof, Laan van Nifterlake 43, 3612 BM Tienhoven
mw.A.Bernard, Liebergerweg 730, Hilversum
N.Harmans, Westkade 417, 1273 RP Huizen
B.van Poelgeest, Binnenhof 517, 1412 LH Naarden
Mr.P.H.Fuchs, 32 Rue du Buisson Richard, 78600, Le Mesil
Le Roi, Frankrijk.
- Mutatie : S.F.Musschenbroek, moet zijn mw.Musschenbroek

OPNIEUW EEN BOSUILINVENTARISATIE

In 1982 is door een aantal leden van de V.W.G. een bosuil-inventarisatie uitgevoerd. Nu in 1984 is nog steeds geen verslag gemaakt en het ziet er ook niet naar uit dat dit zal komen. Wat is het geval: een deel van de gegevens is verloren gegaan, een gevolg van onzorgvuldig handelen van de toenmalige coördinator. Zoiets had nooit mogen gebeuren!

Het nog aanwezige materiaal zal worden verwerkt in het verslag van een nieuwe inventarisatie die wij voor het seizoen 1984/1985 hebben gepland. Ik sta ervoor in dat het verslag, wanneer tenminste ieder zijn gegevens voor 1 mei 1985 heeft ingeleverd, in de herfst van 1985 zal verschijnen.

Nu iets over de opzet. Het hele werkgebied is onderverdeeld in telgebieden. Ieder die zich aanmeldt geeft tegelijkertijd op voor welke terreinen hij een voorkeur heeft. Hiermee wordt zoveel mogelijk rekening gehouden bij de verdeling al zal dit bij meer opgave voor één terrein niet altijd lukken. Wat kost het onderzoek aan tijd? Er wordt verwacht dat de teller (ster) tenminste drie bezoeken in de periode januari tot april aan zijn telgebied brengt. Wanneer eenmaal een territorium is gelocaliseerd hoeft daar geen bezoek meer te worden gebracht.

Elke medewerker ontvangt behalve een tellijst uitgebreide instructies om op een optimale inventarisatie te komen.

Aanmeldingen voor 1 december 1984 bij Dick Jonkers, Juffersland 16, 3956 TT Leersum, tel. 03434-51109.

MEEUWENSLAAPPLAATSEN TELLEN

Al jaren lang zijn er plannen om de meeuwenslaapplaatsen in het werkgebied te tellen. Het is er nooit van gekomen. Erger nog, we weten er slechts een paar, maar nog niet allemaal. Met een publikatie over de avifauna van ons werkgebied in het vooruitzicht wordt het hoog tijd iets aan deze situatie te gaan veranderen. Een lokatie is al bekend, n.l. die van de Stichtse Brug. Mogelijk liggen er ook nog slaapplaatsen in het westelijk deel van het Gooimeer en in het IJmeer. Andere in aanmerking komende slaapplaatsen zijn: Breukelerveense-plas, Loosdrechtse-plassen, Loenderveense -plas en evt. de Waterleiding-plas en de Vuntus, Wijde Blik en Spiegelpolder. De Kortenhoefse en Ankeveense-plassen en het Naardermeer lijken minder geschikt. Voordat de eerste telling plaatsvindt zullen de slaapplaatsen worden opgespoord. Willen degenen die een slaapplaats weten dit doorgeven. Het spaart ons een hoop tijd. De tellingen zullen in de herfst/winter 1984/1985 en 1985/1986 gehouden worden. De teldata voor dit seizoen liggen rond 1 december 1984, 26 januari 1985 en maart 1985. Na aanmelding worden uitgebreide telinstructies toegezonden.

Ook leden die geen enkele telervaring hebben kunnen meedoen. Zij worden ingedeeld bij ervaren tellers.

S.v.p. opgeven bij de coördinatoren als u geen ervaring heeft.

Coördinatoren zijn Adrie Vermeule en Dick Jonkers.

Aanmelding z.s.m. bij : Adrie Vermeule, Graaf Wichmanstr. 40, 1222 BR Hilversum tel. 035-857492.

KOKMEEUWEN TROEPSGEWIJS IN DE LUCHT JAGEND OP INSEKTEN

Willem Kraak

Inleiding:

Waarnemingen van jacht door Kokmeeuwen op vliegende mieren kan men gemakkelijk maken om en bij huis. Het kan een toevalstreffer zijn tijdens een rit op een autosnelweg, maar veiliger is het in de laatste week van juli of gedurende de maand augustus op te letten of de gevleugelde mieren uit de grond kruipen. Ze zijn groter dan de vleugellose werkster-mieren. Ze maken geen haast om de lucht in te gaan. Het is wel zaak om in de middag het luchtruim in de gaten te houden en niet op het gehoor te vertrouwen, want er komt geen enkele waarschuwing via het geluid. Opeens is de lucht vol zwevende meeuwen. Alles gaat in de grootste stilte op een hoogte van ca 100 m boven de grond.

Beschrijving:

Het is meestal een zomerse dag met een loom makende of broeierige warmte. De tegels van het terras bij de keuken lijken plotseling tot leven te komen in een glinstering van zilverige insektenvleugels. Kleine gaatjes gapen open in de voegen tussen de tegels, minieme hoopjes zand duiden op recent graafwerk. Daaruit komen de gevleugelde mieren (mannetjes en vrouwtjes) te voorschijn, ze kriebelen over elkaar heen, er komen er telkens nieuwe bij en het lijkt of ze doelloos rondlopen. Zonder haast gaan ze proberen te vliegen. Dat lukt na enige tijd en loom verheffen ze zich van de tegels de lucht in. Het zelfde verschijnsel doet zich ook voor aan de straatkant, waar ze opborrelen uit de voeg zand tussen het lage stenen muurtje en de tegels uit het trottoir lekker gekoesterd door de al hoog staande zon. De paringsvlucht begint. Deze massale bruiloft trekt als ongenode gast de Kokmeeuwen aan. Een paar rondvliegende of zwevende meeuwen lijkt niets bijzonders om naar te kijken. Maar doe dat wel. De vlucht is namelijk heel anders dan in gewone doen. Het blijft niet bij enkele vogels maar het worden tientallen meeuwen, ja zelfs wel enige honderden. De vogels zweven rond in alle stilte; soms zie je een zwakke trilling in de vleugeltoppen, soms een korte ondiepe slag met de hele vleugel. De vogels zijn individueel bezig, maar wel in los troepverband, waarbij de hele troep door elkaar draaiende vogels zich langzaam verplaatst. Tellen van het aantal vogels is ondoenlijk. Het blijft bij een schatting. Mijn waarnemingen vallen alle in de middag of avond, nooit 's morgens. De data liggen verspreid (op één uitzondering na) in de laatste week van juli en over de hele maand augustus.

Toelichting:

Het "Handbook of British Birds" (Witherby c.s., ik citeer de 5e druk van 1948) schrijft over Larus Ridibundus:

"Is much addicted to hawking in the air for flying ants and other insects and will hawk at dusk after ghosts-moths (Hepialus)."

In het hoofdstuk voedsel worden de gevleugelde mieren weer genoemd. Het "Handbuch der Vögel Mitteleuropas" Band 8/1 (Glutz und Bauer 1982) bespreekt het verschijnsel uitvoeriger:

p. 332: "Als gewandter Sucher und Flugjäger ist sie anderen Möwen gegenüber im Luftraum überlegen."

p.334: "Flugjagd im freien Luftraum gilt vor allem im Aufwind schwärmenden Ameisen und Zuckmücken. Die Vögel kreisen in aktiven Flug geradeaus oder wenden in starker Kurvenschräglage und greifen das langsam aufsteigende Insekt einer kurzen aufsteilenden Gleitflugphase."

p. 353: "Nicht regelmässig, bei Gelegenheit aber in grosser Zahl werden viele Insekten (z.B. schwärmende Ameisen, Formicidae, Zuckmücken Chironomidae, Eintagsfliegen Ephemeroptera, Kocherfliegen Trichoptera, bei Gradationen auch Schmetterlinge Lepidoptera und Heuschrecken Saltoria), aber auch Früchte und Sämereien genommen".

Om welke insecten het gaat is bij sommige van mijn waarnemingen niet duidelijk, maar bij de meeste is wel gelijktijdig of enige uren van tevoren het massaal verschijnen van vliegende mieren genoteerd.

Verslag:

Hieronder volgt een bloemlezing uit een serie waarnemingen die loopt van 1970 tot eind zomer 1984. Bijna steeds te Bussum of elders in het Gooi. Bij een datum uit 1982 staat aangegeven waar precies in Nederland.

- 1970:30-07 vliegende mieren: grote zwerm meeuwen
31-07 nog enkele meeuwen op jachtvlucht
1971:23-07 15h00 de mieren verschijnen, een man Merel pikt er van op; in de lucht verschijnen al enkele meeuwen
1975:17-07 wel mieren, nog geen meeuwen
1977:30-08 mieren en meeuwen; mij zijn geen waarnemingen van later datum bekend
1978:18-08 nog nooit zoveel Kokmeeuwen op insectenjacht in de lucht gezien: verspreid enige losse troepen, die langzaam door elkaar gaan schuiven
1979:05-08 gevleugelde mieren kruipen te voorschijn, nog niet massaal; geen meeuwen; komen de mieren om in het slechte weer van volgende dagen speciaal de buien van 8 en 9 augustus?
1979:13-08 opnieuw mieren, veel; 19h20 grote zwerm Kokmeeuwen kringt rond
1982:07-07 vroegste datum! tevens opvallend door de late tijd van de dag: 22h10 in de avondschemering;
een grote zwerm meeuwen hoger vliegend dan normaal boven de A 12 en een rij bomen op enige afstand van de autosnelweg: ten westen van de Reewijkse plassen: hebben die er iets mee te maken?
1984:13-08 insectenjacht van Kokmeeuwen
1984:18-08 de meeuwen cirkelen tamelijk laag (60-80 m?); ca 300 exemplaren.

FIETSTOCHT IN DE EEMPOLDER

Miep van de Linden

Zaterdag 1 september hadden wij, mijn man en ik, onze eerste fietstocht als lid van de Vogelwerkgroep. We vertrokken vanaf het Raadhuis in Eemnes. We waren maar met z'n vijven; Peter Dieperink, onze gids deze dag, inbegrepen. Met zo weinig mensen heeft ook z'n voordeel, want al fietsend hebben we heel wat gezien. Allereerst zagen we een vijftal Nijlganzen en een witte Indische gans die hier in Nederland niet voorkomt; vermoedelijk uit gevangenschap losgebroken. Verder fietsend zagen we de Torenavalk vliegen en later in een boom neerstrijken: die konden we met de kijker goed zien. Later zagen we nog meer Torenavalken. Bij elkaar ongeveer tien en ook nog een Boomvalk. Verder hebben we gezien een Bruine Kiekendief mannetje en vrouwtje, de Gele en Witte Kwikstaart en heel veel Boerenzwaluwen. De Tapuit heb ik niet gezien (de anderen wel), ik keek ergens anders naar.

Bij 't Eemmeer aangekomen zijn we 'n stukje de dijk opgelopen. Daar zagen we boven het Eemmeer 'n hele zwerm Slobeenden. In de polder tussen de Kieviten die er met velen waren, zat ook 'n hele zwerm Goudplevieren. Terug bij de fietsen wilden we koffie drinken; maar helaas was onze thermosfles gebroken. Nu moesten we het doen met 'n slokje van een andere die ook koffie bij zich had. We fietsten verder. Dat was 'n hele klus want er stond een sterke wind. Die hadden we eerst opzij en later pal voor ons. Ook zagen wij 'n Sperwer die verjaagd werd door twee Kraaien, bij 'n zwerm Spreeuwen die over ons heen vloog. Terug richting Eemnes, zagen we nog wat Graspiepers, Wulpen, enkele Aalscholvers en twee Kemphaantjes. Ze hadden alleen niet meer die mooie kragen. Ik heb nooit geweten dat er zo veel te zien valt in de Eempolder.

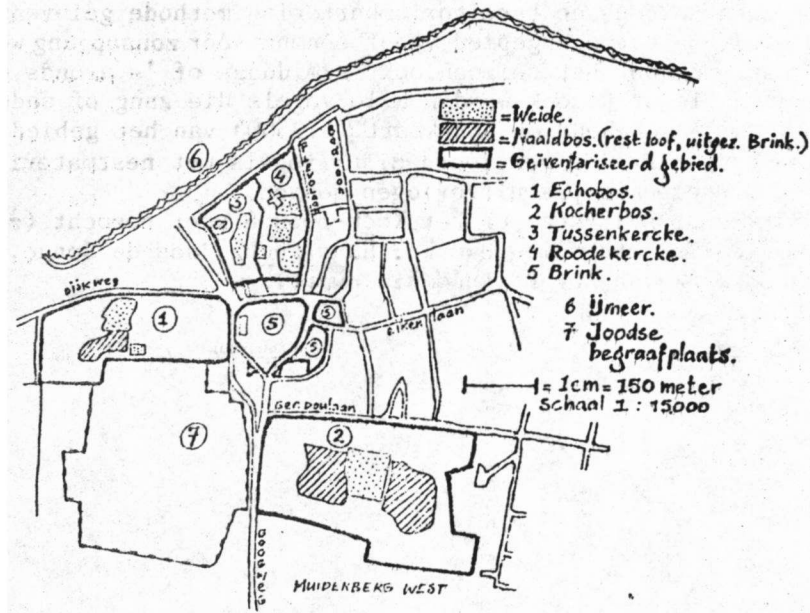
BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN HET ECHOBOS, HET KOCHERBOS
EN ENIGE ANDERE GEBIEDEN IN DE GEMEENTE MUIDERBERG

Hans Fuchs, Mark van der Pol en Maria Zwart

Inleiding

In 1983 zijn in verschillende gebieden in de gemeente Muiderberg broedvogelinventarisaties verricht. De gemeente Muiderberg is al eens eerder geïnventariseerd t.b.v. de Avifauna van Midden-Nederland (Alleyn et al. 1971) en de Atlas van de Nederlandsebroedvogels (Teixeira 1979). De gegevens die betrekking hebben op de in 1983 afzonderlijk geïnventariseerde gebieden kunnen hieruit niet worden afgeleid.

De oorspronkelijke bedoeling was om alleen het Echo-, en Kocherbos te inventariseren, maar later zijn ook de andere in figuur 1 genoemde gebieden geïnventariseerd. In dit verslag wordt vooral ingegaan op de inventarisatie van het Echo-, en Kocherbos. In het tweede deel worden de resultaten van de andere inventarisaties kort besproken.

figuur 1. De gemeente Muiderberg en geïnventariseerde gebieden

Deel 1 het Echobos en het Kocherbos.

1. Ligging, oppervlakte en eigendom van Echo-, en Kocherbos.

Beide gebieden liggen in de gemeente Muiderberg (Atlasblok 25-48) in het Noordwesten van het werkgebied van de Vogelwerkgroep. De oppervlakte van het Echobos is ca 70.000 m² (7ha), van het Kocherbos ca. 100.000 m² (10 ha). Eigenaar is de gemeente Muiderberg, het beheer wordt door de plaatselijke plantsoenendienst uitgevoerd.

2. Biotoopbeschrijving.

Zowel het Echobos als het Kocherbos zijn het beste te typeren als parkbossen. Er zijn duidelijke verschillen tussen de beide bossen aan te wijzen. In het Echobos komen vrij veel oude beuken, eiken en lindes met natuurlijke holtes voor. In het Kocherbos komen zulke bomen slechts hier en daar langs de rand voor. Hier domineren vooral jonge eiken, berken en lijsterbessen, terwijl er ook grote percelen met dicht naaldhout voorkomen. Opvallend is dat in de beide bossen nauwelijks ondergroei voorkomt. Alleen langs de bosranden is sprake van een struik-, en kruidlaag. Dit is vooral te wijten aan het beheer. Zo is in 1982 in het Echobos een groot deel van de ondergroei door de plantsoendienst verwijderd. Beide bossen worden zeer druk bezocht. Vooral omdat er een duidelijke ondergroei ontbreekt wordt er veel buiten de paden gelopen. Verder valt op dat vrijwel alle nestkasten zijn gesloopt. Fourageermogelijkheden zijn er in de omgeving ruim aanwezig, bijv. in de aangrenzende weilanden en in de woonwijken.

3. De inventarisatiemethode.

Alle gebieden zijn volgens de territoriumkartering methode geïnventariseerd. Deze methode houdt in dat een gebied vanaf één uur vóór zonsopgang wordt onderzocht. Verder kan verspreid door het seizoen ook 's middags of 's avonds worden geïnventariseerd. Tijdens ieder bezoek worden alle vogels die zang of andere baltsactiviteiten vertonen aangetekend op een kaart (1:2500) van het gebied. Andere waarnemingen die zijn genoteerd zijn: vogels met nestmateriaal, toevallige nestvondsten en vogels met pas uitgevlogen jongen. Totaal zijn het Echobos 15 keer en het Kocherbos 8 keer bezocht (zie tabel 1). Aan de inventarisatie hebben meegewerkt: Hans Fuchs, Jos de Jonge, Inge Karsemeijer, Arthur du Mosch, Mark van der Pol en Maria Zwart.

Bezoekdata	Echobos	Kocherbos
12-03	0	/
13-03	0	0
20-03	0	/
26-03	0	0
27-03	0	Mi
31-03	A	/
03-04	0	/
10-04	0	/
16-04	0	0
30-04	0	0
06-05	0	0
23-05	0	/
28-05	Mi	0
30-05	/	A
06-06	0	/
09-06	A	A
Totaal	15x	8x

Tabel 1: Data waarop Echo-, en Kocherbos zijn geïnventariseerd.
0 = 's ochtends
Mi = 's middags
A = 's avonds

4. Uitwerking.

Voor alle waargenomen soorten is een gemeenschappelijke kaart gemaakt. Hierop zijn de gegevens van iedere soort van iedere bezoeken dag genoteerd. Vervolgens zijn territoria onderscheiden. Een vogel met tenminste drie keer zang of baltsactiviteiten rond eenzelfde plaats wordt als een vogel met een territorium beschouwd. Wanneer vogels met nestmateriaal of met net vliegvlugge jongen zijn waargenomen, dan is zondermeer aangenomen dat zij daar hebben gebroed. De som van alle territoria en nestvondsten wordt als het totaal aantal broedparen van het gebied beschouwd.

5. Resultaten Echo-, en Kocherbos (zie tabel 3)

In het Echobos zijn tenminste 27 verschillende soorten broedvogels waargenomen, in het Kocherbos zijn dat er 25.

In zulke drukbezochte bossen met zo weinig ondergroei hadden wij niet zoveel soorten verwacht. Volgens ons is deze soortenrijkdom te verklaren door de zeer gevarieerde direkte omgeving. Opvallende is het grote aantal holenbroeders in het Echobos: bijna de helft van de broedvogels is holenbroeder. In het Kocherbos is het aandeel van de holenbroeders veel minder (ongeveer 1/4 van alle broedvogels) Dit verschil is volgens ons niet te wijten aan te weinig voorjaarsinventarisaties in het Kocherbos (tabel 1) maar aan een gebrek aan geschikte broedholtes in het Kocherbos.

Van de twee paar Pimpelmezen in het Kocherbos broedde een paar in een nestkast terwijl ook twee van de drie paar Koolmezen en het enige spreeuwenpaar in nestkasten broedden. Uit deze resultaten blijkt het belang van de natuurlijke holtes in het Echobos en het tekort hieraan in het Kocherbos.

Van de typische grondbroeder is het aantal broedparen van de Heggemus en Roodborst laag. De Winterkoning en Tjiftjaf hebben een vrij hoge territoriumdichtheid. De meeste grondbroeders komen langs de bosranden voor, zoals gezegd is hier het meeste sprake van een struik-, en kruidlaag. Mogelijk hebben ook Fazant en Wilde eend langs de bosranden gebroed. Wel willen we opmerken dat wij alleen territoria hebben vastgesteld, over het broedsucces is niets bekend.

6. Bespreking van enige soorten.

Houtduif : In de dichte naaldboompercelen broeden de paren zeer dicht naast elkaar, territoria zijn dan ook moeilijk te onderscheiden.

Bosuil : Heeft ofwel in het Echobos ofwel in Tussenkercke gebroed.

Fitis : Van deze soort is de dichtheid in het Echobos zeer hoog.

Kneu : Broedt vooral in de aanplant langs de randen van de sportvelden bij het echobos. Een duidelijk voorbeeld van de invloed van de omgeving op de soortenrijkdom van het Echobos.

Opvallende afwezige soorten zijn: Gekraagde Roodstaart, Grauwe en Bonte Vliegenvanger en Staartmees.

Deel 2 De overige gebieden.

1. Korte geschiedsbeschrijving (zie ook figuur 1)

Tussenkercke en Roodekercke: bosachtige tuinen met oud en jong loof en naaldbout en grasvelden;

Brink : centrale dorpsplein met grasveld en veel oude lindes.

Krabbenhoofd : rietland overgaand in ruigte terrein, grensend aan IJmeer.

Joodse begraafplaats : zeer rustig terrein met bomen, veel bramen en meidoornhagen, meer ook veel open stukken.

2. De methode en uitwerking.

De inventarisatiemethode en uitwerking is hetzelfde als voor het Echo en Kocherbos is gebruikt. Totaal zijn alle gebieden 6 keer bezocht (zie tabel 2). Verder zijn tussentijdse waarnemingen van Maria Zwart, die in Muiderberg woont, ook verwerkt. Van de Joodse begraafplaats zijn geen aantallen gegeven omdat wij onze gegevens hiervoor niet voldoende vinden.

Bezoekdata	Tussen kerke	Koede kerke	Brink	Krabber hoofd	Joodse begraafplaats
26-03	0	0	0	0	0
27-03	0	0	0	0	0
31-03	A	A	A	A	A
16-04	0	0	0	0	0
06-05	0	0	0	0	0
11-06	0	0	0	0	0

Tabel 2: Data waarop de overige gebieden zijn geïnventariseerd.
0= 's ochtends
A= 's avonds

3. Resultaten (zie tabel 3)

De resultaten zullen niet uitvoerig worden besproken. Ook hier vallen de grote soortenrijkdom en de hoge dichtheden van de territoria op. Vooral de Joodse begraafplaats blijkt van grote waarde te zijn.

4. Bespreking van enige soorten.

Steenuil : Voor het eerst sinds lange tijd weer gehoord en gezien op de Joodse begraafplaats. Volgens de Avifauna van Midden-Nederland (Alleyn et al. 1971) is het geen broedvogel in Muiderberg. Na mei is de Steenuil niet meer waargenoem.

Groene Specht : Het gehele seizoen gezien en gehoord. Alleyn et al. (1971) en Teixeira (1979) noemen het een broedvogel in dit gebied, maar het is voor ons minstens 5 jaar geleden dat we deze opvallende vogel als broedvogel in Muiderberg hebben kunnen waarnemen.

Kleine Bonte Specht: Rond de Brink een vaste wintergast en tot half april waargenomen, daarna niet meer.

Wielewaal : 2♂ en 1♀ waargenomen. Ook deze vogel was, net als de Groene Specht volgens ons de afgelopen 5 jaar zeker geen broedvogel in Muiderberg. Ook door Alleyn et al. (1971) en Teixeira (1979) wordt de Wielewaal niet als broedvogel in Muiderberg genoemd.

Tabel 3: Vastgestelde broedterritoria van vogels in de onderzochte gebieden.

+ = broedvogel, aantal territoria onbekend.
 ? = mogelijk broedvogel.

	<u>Echobos</u>	<u>Echobos omgerek. p/10 ha.</u>	<u>Kocher bos</u>	<u>Tussen Kercke</u>	<u>Roode kercke</u>	<u>Brink</u>	<u>Krabben hoofd</u>	<u>Joodse- begraafplaats</u>
Wilde eend	?	?	?				+	+
Fazant	0-1	0-1,4					+	+
Waterhoen			1				3	
Meerkoet			1				1	
Scholekster							1	
Holenduif	2	2,8			2			+
Houtduif	3	4,3	18	2		5		+
Turkse Tortel			1			+		+
Tortelduif								+
Koekoek							1	
Steenuil								+
Bosuif	0-1	0-1,4		0-1				
Ransuil			0-1					
Groene Specht								+
Grote Bonte Specht	1	1,4	1		1	1		+
Kl. Bonte Specht						0-1		
Wittekwikstaart						+	?	
Winterkoning	10	14,3	10	4	3	1		+
Heggenus	3	4,3	1		2		1	+
Roodborst	2	2,8	6	3	1		1	+
Merel	11	15,7	11	3	6	3	1	+
Zanglijster	1	1,4	1	1		1		+
Grote Lijster								+
Snor							1	
Rietzanger							2	
Kleine Karakiet							5	
Braamsluiper							1	+
Tuinfluitier	1	1,4	1	2	1		1	+
Zwartkop	4	5,7	5		1			+
Tjiftjaf	5	7,1	3	2	2			+
Fitis	10	14,3	8	5	2		7	+
Goudhaantje			2					
Staartmees								+
Glanskop	1	1,4						
Matkop							0-1	
Zwartmees			1					
Pimpelmees	4	5,7	2					+
Koolmees	4	5,7	3	3	4	5	1	+
Boomklever	1	1,4			2			+
Boomkruiper	4	5,7	3	1	2	3		+
Wielewaal								1
Vlaamse Gaai	1	1,4	1	1	1			1
Ekster			1	1				
Kauw	7	10,0				3		
Zw.Kraai	1	1,4	2	1	1			
Spreeuw	12	17,2	1	1	1	10		+
Ringmus	1	1,4						
Vink	4	5,7	3		2	1		+
Kneu	2	2,8						
Rietgors							2	
Max. totaal soorten	27		25	15	17	12	1	29
Max. totaal broedpaar	95	135,9	88	31	34	34	30 of meer	?

5. Samenvatting

In het broedseizoen van 1983 zijn de broedvogels van het Echobos, het Kocherbos en enige andere gebieden in de gemeente Muiderberg (Atlas-blok 25-48) geïnventariseerd. Totaal zijn 50 verschillende soorten broedvogels waargenomen. Dat hoge soortenaantal komt vooral omdat er in veel verschillende biotopen is geïnventariseerd.

In het Echobos (totaal 27 verschillende soorten broedvogels) blijken de natuurlijke holtes in de oude bomen van groot belang te zijn, terwijl er in het Kocherbos een tekort lijkt te zijn aan (natuurlijke) holtes.

Zowel in het Echobos als in het Kocherbos is als gevolg van het gevoerde beheer weinig ondergroei, wat ongunstig is voor de grondbroeders.

Verder dwaalt men zo gemakkelijk van de paden af, wat tot verstoring leidt.

Opvallende is verder de grote vogelrijkdom van de Joods begraafplaats (tenminste 29 soorten broedvogels), veroorzaakt door de gevarieerde begroeiing en de rust van het gebied.

Geraadpleegde literatuur.

Alleyn et al. 1971. Avifauna van Midden-Nederland. Assen 520 pp.

Teixeira, R.M. (red) 1979. Atlas van de Nederlandse broedvogels. 's-Graveland: 431 pp.

Vogelwerkgroep Grote Rivieren, 1980. Handleiding voor het inventariseren van broedvogels in Nederland.

KNNV Wet. Med. 96, derde druk: 58 pp.

BUITENGEBEUREN IN TRIPLO

S.H. Poelstra

Ze zijn er dit jaar tot dusver maar weinig geweest, die dagen waarop je boven heidevelden en polders de hitte kunt zien trillen en je het bos of het water moet opzoeken om de nodige verkoeling te vinden; daarom herinner ik me nog goed die warme en zonnige dag in het begin van mei, waarop ik, fietsend over de Lage Vuursche, een bezoekje bracht aan de Stulpheide.....

De melodieuze zang van een Boomleeuwerik was al op enige afstand te horen en het duurde niet lang of ik lag tegen een zonnige helling, turend naar de vogel die als zangpost een hoge berk had uitgekozen. Wanneer de vogel zo zit lijkt de staart niet eens erg kort; de wenkbrauwstrepes, samen komend in de nek, steken licht af, de donkere vlek in de vleugelbocht is goed waarneembaar en het huifachtige gedeelte op de kop is iets donkerder dan de rest van de bovenzijde, die met wat donkere vlekjes is getekend; de zang is.... om lang naar te luisteren, een stroom van melodieuze vloeiende klanken, waarin een trillend en in toonhoogte dalend "lu-lu-lu-lu" regelmatig terug komt, wat het geheel een overigens onnadukkelijke weemoed verleent.

Ik zou deze soort gedurende de eerste helft van de meimaand een aantal keren tegenkomen op de Wester-, maar vooral op de Bussumerheide, zingend in cirkelende, licht golvende baltsvlucht; maar nooit zag ik hem mooier en beleefde ik zijn zang intenser dan op dit stuk zomerse heide temidden van de Vuursche bossen! Na een tijdje vloog de vogel weg en verdween in een wat verder gelegen perceeltje dennen; loom in de zon liggend keek ik naar twee Buizerds, die in grote trage kringen overtrokken en als stipjes in de verte verdwenen; toen trok iets anders mijn aandacht, opnieuw een grote stootvogel!

Op het eerste gezicht kiekendiefachtig, maar met een energieke vlucht en smallere, iets geknikte vleugels; toen hij dichterbij kwam vielen de lichte kop, de rossige onderzijde en de lichte vlekken op de ondervleugels op, alsmede de gevorkte staart, zodat kan worden geconcludeerd, dat ik met een Rode Wouw te doen had: bepaald geen vogel die hier dagelijks komt overvliegen.

Reeds op afstand was te zien, dat zijn rechtervleugel nogal gehavend was, enkele handpennen ontbraken geheel, andere staken op eigenaardige wijze uit; later kon ook de roodbruine onderzijde worden waargenomen, want de vogel zweefde en cirkelde zeker een minuut of acht boven het gebied, alvorens uit het gezicht te verdwijnen.

Voor het navolgende neem ik de lezer mee naar de 14e april van dit jaar, waarop ik een merkwaardige ontdekking deed; er was hier overigens geen vogel in het spel maar een vleermuis, een zoogdiertje dat vele vogelaars toch wel boeit, hetzij om zijn vliegend bestaan, dan wel om zijn fascinerende leefwijze of de unieke manier, waarop hij gebruik maakt van zijn echo-lokatie.

Het diertje waarvan hier sprake is werd van een afstand van ongeveer 300 meter geobserveerd, terwijl het kennelijk op jacht was boven het weiland tussen de Meentweg en de Valkeveenselaan in de gemeente Naarden.

Nog afgezien van het voor vleermuizen curieuze tijdstip, rond twaalf uur 's middags - hoewel ik ze in Noorwegen ook midden op de dag heb zien jagen - gebeurde er iets zeer opvallends: na een grillige fladdervlucht op enkele meters hoogte daalde het diertje en dook het gras in!

Even later vloog het weer op, fladderde opnieuw rond en dook in het grasland dichtbij een sloot, waarop het enige tijd uit het gezicht bleef; na een tijdje vloog de vleermuis weer op, zette zijn vlucht voort om vervolgens opnieuw het gras in te duiken.

Pogingen om het diertje op kortere afstand te zien te krijgen mochten niet baten, het bleef verder onzichtbaar. Omdat ik het een vreemd geval vond nam ik contact op met dr. A.M. Voûte, eminent vleermuizenkenner te Soest, die zo vriendelijk was mij wat uitvoeriger over deze dieren in te lichten; hij zei er o.a. het volgende over:

vleermuizen zijn goed in staat vanaf de grond omhoog te komen; dit is mede gebleken uit laboratoriumproeven, waarbij ze van een vlakke betonnen vloer opstegen. Met behulp van hun sterke vliegspieren gooien ze zich als het ware op, waarna ze direct beginnen te fladderen; sommige vleermuizen stijgen zelfs vanuit het water op; zijn ze erg nat, vooral op hun pels, dan zwemmen ze eerst naar de kant, laten zich opdrogen en kunnen dan weer vliegen.

Wanneer het 's nachts tamelijk koud is en er weinig te vangen valt, zie je in het voorjaar vleermuizen ook wel overdag jagen, als het warmer is en er meer insecten zijn - wat het vreemde tijdstip verklaart.

Overigens - volgens de heer Voûte, die tevens opmerkte dat het hier zeer waarschijnlijk een dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) betrof - zie je in het vrije veld vleermuizen zelden op de grond; dat dit diertje het gras in dook, ondermeer vlakbij een sloot, kan worden verklaard door te veronderstellen, dat zich daar insecten of andere kleine dieren ophielden, waarvan de geluidjes door de vleermuis (met zijn fenomenaal gehoor!) waren opgevangen.

Op 26 mei j.l., een prachtige zonnige dag, bracht ik een bezoek aan de Ankeveense Plassen, een gebied waar voor vogelaars meestal wel het één en ander te beleven is; om u een indruk te geven: nauwelijks was ik in het gebied of een Wielewaal liet zijn jodelende fluittonen horen en een man Bruine Kiekendief zweefde boven de rietkragen, op zoek naar voedsel; Kleine Karekiet, Rietzanger en Snor konden verderop heel mooi worden gehoord en gezien, de lucht was vervuld van Koekoekgeroep, een Braamsluiper liet zijn ratelliedje horen en Zwarte Sterntjes scheerden elegant over het water.

Door een collega-vogelaar werd ik attent gemaakt op een man Woudaapje, dat zich aan de overkant van de sloot langs het Bergse Pad bevond; de vogel zat daar in de over het water hangende takken, nog geen 10 meter afstand van ons verwijderd, zodat gedetailleerde observatie mogelijk was.

De snavel van de kleine reiger was geelachtig met iets oranje aan de basis, de zwarte kruin en bovenzijde hadden een blauwe glans, de lichte vleugelvelden tere isabelkleurige tinten: de pootkleur was groen.

De vogel - in het geheel geen schuwe indruk makend - zat in de houding kop omlaag/staart omhoog, speurend in het water om toe te stoten bij het passeren van iets eetbaars.

Het was echter duidelijk, dat hij vanaf zijn zithoogte nooit met de snavel het wateroppervlak zou kunnen bereiken; ook als hij zich uitrekte, zodat hij met de ver uitgestrekte hals veel langer leek, bereikte hij de waterspiegel niet! Dit dilemma leek mij interessant genoeg om aan de rand van het Bergse Pad plaats te nemen en af te wachten. De tijd verstreek; op zeker ogenblik rekte hij de hals, speurde..... en dook in zijn geheel vanaf de tak het water in, kop vooruit; even was hij onzichtbaar, toen dook hij (als een Aalscholver) weer op sprong op de oever, het water in pareltjes uit zijn verenpak schuddend, dat terstond droog leek te zijn.

Als hij al iets gevangen had moest het klein zijn geweest, want het was niet te zien dat hij iets had ingeslikt; bedachtzaam stappend tussen de oevervegetatie was deze toch wat geheimzinnige vogel nog geruime tijd waarneembaar; toen hij dat niet meer was, ging een zeer tevreden vogelaar huiswaarts.

EEN PINKSTERVAKANTIE NAAR CAP FRÉHEL EN LES SEPT ILES

Ries Swankhuizen

Een weekje Cap Fréhel (Bretagne-Frankrijk) is de moeite waard.

In het voorjaar broeden hier honderden zeevogels die gemakkelijk te observeren zijn o.a. vanuit een restaurant in een luie stoel met een kop koffie zie je hier door het raam Kuifaalscholvers, Drieteenmeeuwen, Zeekoeten, Zilvermeeuwen enkele Noordse Stormvogels. Deze broeden op een rots die oprijst vanuit zee pal voor het restaurant. De rots is hier wel 70 meter hoog. Bussen vol toeristen kijken hier naar beneden en zijn gefascineerd door het uitzicht en de vogels. Maar deze drukte kun je al heel snel ontlopen door van de weg af te gaan en de (W) kust te volgen van de landtong. Daar loop je dus alleen tussen velden gaspeldoorn, engels gras en wilde hyacinten, allen volop in bloei. Bij de eerste steile wand vallen ons de Noordse Stormvogels al op die hier met hun zo typisch stijf gehouden rechte vleugels door de lucht zeilen. Indringers in het broedterritorium wachten een uiterst vijandige ontvangst; de vogel brengt uit zijn maag een stinkende olie omhoog, die hij met uiterst precisie over de vijand heen spuwt.

Waarschijnlijk waren wij niet dicht genoeg bij hen, want heel wat uurtjes zaten wij hier zonder dit mee te maken. Van dichtbij zag je goed de opvallende neusbuisjes bovenop de snavel. Deze vogels nemen enorm in aantal toe, breiden hun broedgebied steeds meer uit naar het zuiden. Rond 1750 werd de soort voor het eerst op IJsland waargenomen. In 1970 broeden er al meer dan 300.000 paren op de kusten van Groot-Brittannië en Ierland.

Een gunstige factor was de uitbreiding van de visvangst, want het overboord geworpen visafval vormt voor hen een belangrijke voedselbron. Opvallend waren de Drieteenmeeuwen, die wij 3 jaar geleden hier niet zagen.

Deze vogels herstellen zich dus weer na de ramp met de olietanker Amocadiz.

Als wij de kust volgen en enkele ondergrondse bunkers en loopgraven achter ons laten, zien wij weer een geweldige rotspartij voor ons opdoemen. de zee er wild tegenaan beukend.

Op deze wand zitten alle vogels (voor mij bekend) die hier broeden Zilvermeeuwen, 1 paartje Kleine Mantelmeeuw, Kuifaalscholvers, Noordse Stormvogels, Zeekoet, 1 paartje Zeealk, Drieteenmeeuwen, een hels kabaal maar wel indrukwekkend.

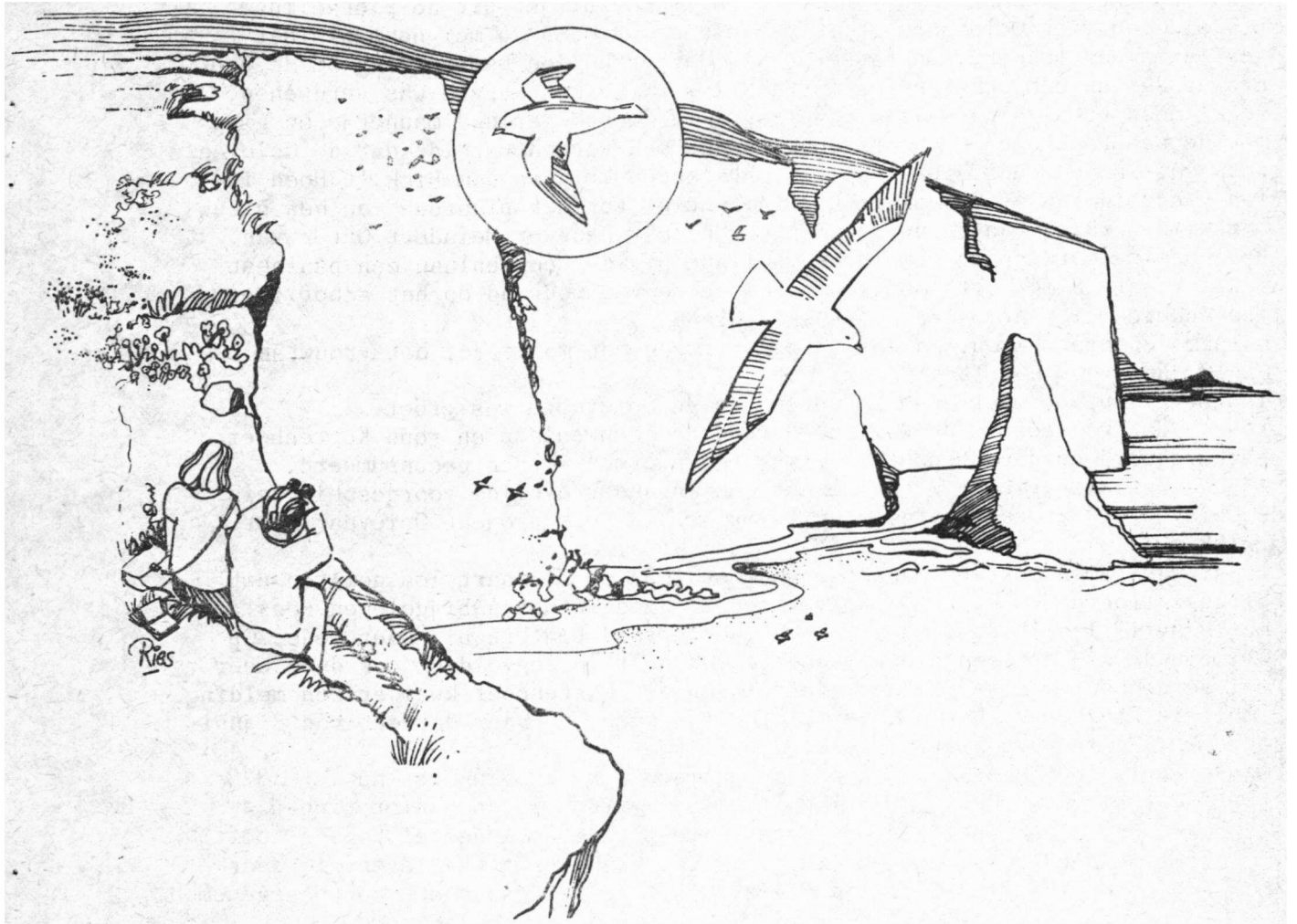
De Drieteenmeeuwen steeds met z'n tweeën, dichtopelkaar, op grote hopen uitwerpselen zittend. Jonge Zilvermeeuwen manoevrerend op een randje bestookt door een daar broedende Kuifaalscholver.

Een Zeealk die met visjes in z'n bek komt aanvliegen, om vervolgens in een spleet van de rots te kruipen. De Drieteenmeeuwen bevolken altijd de schaduwkant van de rots. Vaak kwamen wij terug op deze plek en iedere onvergetelijke uitzicht is de Cape Fréhel bij mooi weer, 's avonds om ± 7 uur wanneer de late avondzon de steile wanden en klippen een prachtig uitzicht biedt.

Wij kampeerden ook aan de kust 5 km. van de Cape.

Een prachtig gelegen 1 ster camping in de duinen, later overgaand in hoge dennenbomen. Jammer dat hier veel caravans stonden (allen dus onbewoond) die het landschap nogal ontsierden. Ook hier veel zangvogeltjes o.a. Goudvinken, (tientallen), Groenlingen, 1 Grauwe Vliegenvanger, Puttertjes, Kneu, Tjiftjaf, Zwartkoptuinfluiter, Roodborst, Heggemus. Richting de Cape 1 Roodborsttapuit, Veldleeuwerik, Geelgors. Iets dichterbij de Cape is nog een camping (2 ster) rechts van de weg (rijdend richting de Cape). Hier vandaan zou je dus heel goed excursies meteen lopend kunnen maken langs de rotsen. Eén uur en drie kwartier is het met de auto rijden naar Perros-Guirec.

Vanuit deze plaats kun je een boottocht maken van 3 uur naar Les Sept Iles.

Eén van deze eilanden wordt bevolkt door ± 5.000 Jan van Genten. De boot bleef een kwartier liggen in de baai. Vanaf deze boot zag ik dan voor het eerst Jan van Genten (5.000 weliswaar). Even later voer de boot speciaal richting eiland, waar een tiental Papegaaiduikers zaten. De eerste Jan van Genten vestigde zich hier in 1937. Vervolgens voeren wij naar een eiland waar iedereen van boord ging het Ile aux Moines, zo genoemd omdat er in de middeleeuwen een klooster stond. Na een beklimming naar de vuurtoren hadden wij een schitterend uitzicht. De boot vaart niet iedere dag. Van tevoren informeren bij een plaatselijke V.V.V. is wel handig. Bij de zeilschool, door Perro Quirec heen kun je de kaartjes kopen en vertrekt de boot 's morgen om 9 uur en 's middags om 1 uur.

DE GESCHIEDENIS EN BROEDPOGINGEN VAN OOIEVAARS IN KORTENHOEF

Dick A. Jonkers

Op 12 mei werden de bewoners van Kortenhoef en niet van 's-Graveland al was het maar net over de gemeentegrens, blij verrast door de aanwezigheid van twee Ooievaars. De Ooievaars sleepten geregeld met takken naar een niet gebruikte fabrieksschoorsteen en probeerden daar een nest op te bouwen. Eén van de Ooievaars was geringd en het lukte Adrie Vermeule het nummer af te lezen. Dat de eibers niet alleen als trekpleister voor mensen fungeerden die van heinde en verre kwamen om het paar te bekijken, blijkt uit de plotselinge aanwezigheid van vier Ooievaars op 18 mei. Toen Adrie op 24 mei nogmaals het geringde exemplaar bekeek, constateerde hij dat er nu een Duitse ring om de poot zat. Er was dus nu een ander exemplaar gearriveerd en het eerste was verdwenen. Deze vogel (een vrouwtje) paarde regelmatig met een ongeringd mannetje en ging door met de nestbouw op de schoorsteen. Om dat men veronderstelde dat de Ooievaars het grote gat in de schoorsteen nooit dicht zouden krijgen nam Dick 't Hoen inwoner en raadslid van 's-Graveland het initiatief tot het plaatsen van een nieuw nest. Met medewerking van Natuurmonumenten en nestenbouwer Meindert Otter van Vogelbescherming werd op 25 mei in een weiland bij de Leeuwenlaan een paalnest geplaatst. Vanaf 28 mei verbleef een van de twee voortdurend op het schoorsteen-nest; de andere Ooievaar bleef met takken slepen. Alle hulp mocht niet baten. Na enige tijd verween het mannetje; het vrouwtje werd op 18 juni voor het laatst gezien. De belangstelling voor het doen en laten van de Ooievaars was groot. Zo weten we dat er veel in de weilanden rond de Leeuwenlaan en rond Kortenhoef werd gefourageerd en daarbij hoofdzakelijk regenwormen werden geconsumeerd. Dankzij de afgelezen ringen weten we het een en ander over de voorgeschiedenis van de Ooievaars. Het eerst afgelezen exemplaar was een projekt Ooievaar, met nummer 153. Deze vogel was samen met een mannetje (nummer 165) op 31 maart los gelaten uit het buitenstation de Wijk. Op 4 april waren zij nog in het nabijgelegen Reestdal maar op 19 april las ik de ring af in het Leuterveld bij Wijk bij Duurstede. Op 24 april bouwde zij met een nieuw mannetje een nest in Zegveld om ook daar weer na 7 mei verdwenen te zijn. Na haar verdwijnen uit Kortenhoef kwam er een melding op 22 mei uit Eindhoven. De laatste melding van deze Ooievaar dateert van 8 juni uit de Beekse Bergen bij Hilvarenbeek. Het tweede geringde exemplaar, ook een vrouwtje droeg een ring met nummer 1328 Vogelwarte Helgoland Germania. De ringgegevens hiervan zijn nog niet binnen. Wel is bekend dat deze vogel met een ongeringde partner een nestel poging heeft ondernomen op een oud ooievaarsnest in Raamsdonk(NB). Eerst verbleven zij daar op een schoorsteen. Na 12 mei zijn de Ooievaars in Raamsdonk niet meer waargenomen.

Inventarisatie slaappleatsen van Zwarte Kraaien en Kauwen

De werkgroep tellingen van de subgroep Avifauna wil graag gegevens verzamelen omtrent lokaties van slaappleatsen van Zwarte Kraaien en Kauwen in ons werkgebied.

Indien erbij u slaappleatsen van deze soorten bekend zijn, wilt u deze dan opgeven bij Adrie Vermeule, Graaf Wichmanstraat 40, 1222 BR H.sum. tel.035-857492

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Lony Reddingius

- ARGUS Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 9 no.2, mei 1984:
Trekvogelbescherming uit eigenbelang - Herintroductie van de bever in Nederlandse natuurgebieden - Kraaien en het effect van kraaienbestrijding - de Houtsnip - Kuikenpredatie door Zilvermeeuwen - De halsbandparkiet, gewenst of ongewenst.
- AYTHYA, VWG der NJN, jrg 23 no.1, april 1984:
Kruisbekwaarnemingen op de Z.O. Veluwe - Fourageersucces bij Bontbekplevieren (een reactie) - Verslag zeetrekweekend 1 en 2 oktober 1983 a.d. Hondsbosche zeevering. - Koolmezenonderzoek.
- CULTUURRIJP, RIJP, jrg 20 no.5, mei 1984:
De nieuwe watersportgebieden van de Randstad, "Markermeren" kunnen wedijveren met wateren Deltagebied.
- Idem, jrg 20 no. 6, juni 1984:
Markerwaard uit particuliere beurs?
- DE FANTASTISCHE DEBAKEL, Officeel orgaan der NJN, District 6 ('t Gooi Déé, alias het GOOIDéé-KLOOIDéé, 2e periode, jrg 1 no.1:
DL-voorwoordje (dit mag men niet missen! Niet alleen de boeiende levensgeschiedenis van Erik Lam, doch ook de uiterst knappe wijze waarop de infiltratie van Déé 6 binnen het DB van Déé 5 geschiedde, wordt door de Grote Meester zelf uit de doeken gedaan...(LR) - Vogels, gezien tijdens het HeKa (herfstkamp? Kan ik niet eens een lijst met afkortingen krijgen ? L.R.) van 15 t/m 23 oktober 1983.
- Idem, 2e periode, 1e jrg no.2 (staat op de voorpagina), 10e jrg no.2 (binnenkant)
Loopkevers in het Gooi - Vogeltrek en landschap - Eempolder.
- Idem, jrg 10 no.3 (Het is dus jrg 10 geworden; als er nu ook nog een datum op komt, zijn we helemaal klaar! L.R.):
Zoogdierenwaarnemingen tijden Kaka (?) - Avifauna Kaka '84 in Soest - Meidengroep geeft zich bloot - Wetenschappelijke mededeling no.128
"Biologisch Station Klein Hasbruch": Het voorkomen van de Drieteenstrandloper in het Gooi - Zure regen.
- DUTCH BIRDING, Stichting Dutch Birding Association, jrg 5 no.4 1983:
Kleine en Grote Burgemeesters te IJmuiden in winter 1982/83.
- FICEDULA, Twentse VWG, jrg 13 no.1, april 1984:
Een winterwaarneming van de Beflijster - Een Kleine Burgemeester op het Rutbeek op 12-2-1984 - De vogels van het Grasbroek 1983 (Het Grasbroek is een plas van 15 ha, bij de zijtak Almelo van het Twente-Kanaal, L.R.)
- DE FITIS, VWG Haarlem e.o., jrg 20 no.2, 1984:
Invasie van (Grote) Kruisbek in Zuid-Kennemerland - Herfsttrek langs de kust van Zuid-Kennemerland in 1983 (2) - Ten oosten van Haarlem rijk weidevogelgebied - Watervogeltelling januari 1984 - Broedvogelinventarisatie 1983 Leyduin, Vinkenduin en Oud-Woestduin - Broedvogelinventarisatie 1983 in het Nationale Park de Kennermerduinen - Roofvogels en uilen in Noord-Holland - Van de natuurbeschermingssecretaris o.a. "De rust aan de kust is een must". (Daar zijn het o.a. de over de zeereep vliegende zeilvliegers die broedvogels uitzicht en trekroutes verstoren en de kwetsbare kustduinen betreden L.R.).
- DE GIERZWALUW, KNNV-VWG Amsterdam, jrg 22 no.1, 1984:
De SVN-Futentelling 1983 - Het SVN-moerasvogel onderzoek in 1983 - Broedvogels van de Balkan en omgeving in het Amsterdamse Bos.
- DE GRUTTER, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 8 no.2, april 1984:
Lepelaars tussen de Hembrug en Graft in 1983 - De gemiddelde eerste waarnemingsdatum in de Noorshollandse graslandgebieden. Deel 1: populatieverloop - De Brilduiker.
- KNIPSELKRANT Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg. 9 no 1,3.3.1984:
krantenknipsels over o.a. : het streven van de V.W.G. Berkheide om de schadelijke jacht in de duinen te verbieden- de ganzenjacht in de Ooypolder- de hetze tegen de vossen.

- LIMOSA, NOU, SOVON/COÇ en Watervogels, jrg 56 no.4, 1983:
In hoeverre kunnen aantalsveranderingen van zangvogels in verband gebracht worden met hun trekgedrag? - Voorkomen van de Bonte Kraai in het Delta-gebied in 1973-82 - Watervogeltellingen in januari 1981, maart 1981 en januari 1982 - Zwartkeellijster op Schiermonnikoog - Vangsten van Buidelmezen - Scholekster met gekruiste snavelhelften.
- MENS EN NATUUR, IVN, jrg 35 no.1, voorjaar 1984:
Weidevogels en natuur-, en milieueducatie.
- Idem, jrg 35 no. 2, lente 1984:
Educatie met vlinders - Kinderboerderijen en milieueducatie.
- MENS EN VOGEL, Belgisch informatieblad voor studie en bescherming van de Europese Avifauna
jrg 22 no.1, 1e kwartaal 1984:
Variaties en spreiding van overwinterende Blauwe Reigers in Vlaanderen - De verschrikkelijke leeuwerikkenmoord in Frankrijk - Verslag over "de moord op de onschuldigen" (trekvoegels, L.R.) in Libanon - Botulisme bij de vogels - Het fotograferen van Vossen - Op zoek naar een stukje natuur: De Hoge Venen.
- DE MOURIK, VWG Rijk van Nijmegen, jrg 10 no.1, niet gedat:
Roeken wel en wee 1983 - Herkennen van Futensoorten - Broedvogelinventarisatie 1983: Nederrijk-Noord.
- NATUUR EN MILIEU, Stichting Natuur en Milieu, jrg 8 no.6, juni 1984:
Dollarthafen grote aantasting van natuur en geldverspilling - Nieuwe uitgave: Geriefhoutbosjes.
- NATUUR NABIJ, IVN Eemland, jrg 12, april 1984:
Poelen en plasjes: een nuttig landschapselement (op de bijlage).
- NOORDHOLLANDS LANDSCHAP, Stichting Noordhollands Landschap, mede. blad nr. 33, april 1984:
De vegetatie van het Kalkterreintje.
- PERKETUTTER, NJN afd. Hilversum, jrg 13 no.3, niet gedat.:
Nestkastgegevens en populatiedynamiek.
- Idem, jrg 13 no.3 (?niet nr.4? En als een datum écht teveel gevraagd is, probeer het dan alleen eens met een jaartal!!!L.R.)
Vogels in het Gooi rond 1850 - Hoe ver gaan we met het inkorten van bomen (Knotten, snoeien)
- POLYGONUM, NJN, afd. Naarden-Bussum, jrg 1 no.3, 1984:
Over het ontstaan van Bussum en nog zowat - Hélp! Nódokréeet
Over de treurige toestanden van onze heidevelden.
- Idem, jrg 1 no.4, 1984:
Zweefvliegen.
- VANELLUS, Bond van Friese Vogelwachten, jrg 37 no.2, mrt/april 1984:
Voorkomen van botulisme in Friesland - Kieviten in de verdrukking - Opvallende gedrag van Scholekster.
- VELD EN VITRINE, Meded. van het Fries Natuurhistorisch Museum, no. 84, maart 1984:
Spinnen van het Friese vasteland, deel 3: "De getijgerde lijmspuiter", ook in Friesland.
- Idem, no. 85, mei 1984:
Het Stormvogeltje - Spinnen van het Friese vasteland, deel 4: Ero's eicocn.
- HET VOGELJAAR, Stichting Het Vogeljaar, jrg 32 no.1, februari 1984:
De waarheid over de huidige situatie van de Rode Ibis op Trinidad - Habitatkeuze van de Waterral op Vlieland - Over Kleine Karekieten en Koekoeken - Moet de Koninklijke Luchtmacht de Zwarte Kraai te vriend houden? Zeevogels sterven aan plastic.
- Idem, jrg 32 no. 2, april 1984:
Reproductie-capaciteit van de Fuut in de grote stad - Inventarisatie van een aantal soorten broedvogels op Walcheren in 1981 en 1982 - Weidevogelbescherming: 't is de hoogste tijd! - Bescherming van trekvoegels of van de jacht? - Markermeer: uniek natuurgebied in West-Europa.

VELDWAARNEMINGEN

Samengesteld door Jos de Jonge ('t Gooi) en Ger Blok (zuidelijk Flevoland)

Geoorde Fuut	2	24-7	H'sums Wasmeer	DJ/AV
Roerdomp	1	18-7	Eempolder-N	JO(med.)
Lepelaar	20	23-7	Stichtse Brug	EL/FH
Grauwe Gans	1	24-7	Noordpolder beoosten Muiden (OV)	DJ/AV/ND
" "	42	24-7	Nw. Keverdijkse Polder (cirkelend)	" /" /"
Indische Gans	1	1-9	Eempolder-N	PD
Pijlstaart	3	1-9	Stichtse Brug	"
Bergeend	2	26-7	Einde Gooi II'sum	DJ
" "	2 ad' + 7 juv	3-8	Schaep en Burgh 's Grav	JJ
Nijlgans	5	1-9	Eempolder-N	PD
Buizerd	1	24-7	Oostdijk Naarden	ND/AV/DJ
Wespendief	1	29-7	Stichtse Kade 's Grav	JF
" "	1	2-8	Dijkweg Muiden-M'berg	"
Havik	1 vr	24-7	Zanddijk Naarden	AV/DJ/ND
" "	1	25-7	Smithuyzerbos H'sum	DJ
" "	1	25-7	Laarder Wasmeer	DJ/AV/JHd
" "	1	31-7	Betje Wolfflaan Hilversum	LN/mN
Sperwer	2	19-8	Stichtse Brug	EL
" "	1 vr	26-7	Laarder Wasmeer	DJ/AV
Bruine Kiekendief	1 pr + 3 juv	23-7	Stichtse Brug	DJ
" "	1 mn + 1 vr	24-7	Zanddijk Naarden	ND/AV/DJ
" "	2	26-7	Egelshoek H'sum	DJ
Blauwe Kiekendief	1 vr. juv	19-8	Stichtse Brug	EL
Boomvalk	1 mn	16-7	Amperestr. H'sum	"
" "	1	24-7	Nwe Keverdijkse Polder	ND/DJ/AV
" "	1	24-7	Eendekooi Breukelerveen	DJ/AV
" "	1	26-7	Laarder Wasmeer	" /"
" "	1	1-9	Eempolder-N	PD
Waterral	1	23-7	Stichtse Brug	DJ
Bontbekplevier	2	23-7	" "	EL
" "	3	24-7	Hollandse Brug	ND/DJ/AV
Zilverplevier	1	19-8	Stichtse Brug	EL
Goudplevier	1	23-7	" "	"
" "	1	23-7	Oostermeent Huizen	DJ
Steenloper	1	29-6	Stichtse Brug	PD
Wulp	735	23-7	" " (OV)	EL
" "	459	26-7	Eempolder	DJ
Regenwulp	9	16-7	Stichtse Brug	PD
" "	17	23-7	" "	EL/FH
" "	6	25-7	Laarder Wasmeer	AV/DJ/JHd
Oeverloper	9	24-7	holl. Brug	ND/AV/DJ
" "	10	24-7	Kust Oostermeent Huizen	" /" /"
" "	20	3-6	Stichtse Brug	PD
Witgatje	2	16-7	" "	EL
Zwarte Ruiter	1	23-7	" "	DJ
" "	1	25-8	Naarderbos	LL
Groenpootruiter	3	23-7	Stichtse Brug	"
Kemphaan	6	23-7	oostermeent Huizen	DJ
Kluut	3	24-7	Holl. Brug	ND/DJ/AV
Zwarte Stern	700	16-7	Stichtse Brug (slaaptrek)	PD
" "	min 600	1-8	Gooimeer geheel (foer.)	"
Grote Stern	2	23-7	Stichtse Brug	EL
Bosuil	1	15-8	Noolseweg Blaricum	EF
Gierzwaluw	ca 2000	23-6	Eemmeer	PD
" "	min 3000	16-7	Stichtse Brug	"
IJsvogel	1	24-7	Tienh. kanaal Egelshoek	DJ/AV
" "	1	29-7	Spanderswoud H'sum	EL

Groene Specht	1	24-7	Elbertsveen Blaricum	ND/DJ/AV
" "	1	8-8	Utr.weg - M'dijkseweg H'sum	JJ
Zwarte Specht	1	25-7	Smithuyzerbos H'sum	DJ
Graspieper	1	25-7	Hoorneboegse hei. Zingend	"
Snor	1	24-7	Magdaleen Gooimeerkust	DJ/ND/AV
Tapuit	enkele	18-7	Eempolder-N	J01
"	1 vr	16-8	Blar. Heide	EF
"	1 mn	29-8	Hilv. Meent	EL
"	1	13-9	Hoorneboegse Hei	JJ
Paapje	1 mn + 1 vr	19-8	Stichtse Brug	EL/FH
Roodborsttapuit	1 pr + 3 juv	25-7	Hoorneboegse Hei zuidrand jongen voerend	DJ
Zwarte Roodstaart	1 of 2 pr	juni	steenfabriek Rijsbergen Huizen	PD
Grote Lijster	7	25-7	Einde-Gooi	DJ
Putter	2	24-7	Fort Uitermeer Weesp	ND/DJ/AV
Kruisbek	1	14-8	V. Lennepaan H'sum	EL
"	1	18-8	Spanderswoud	"

Met dank aan de waarnemers:

ND - N. Dwars	JHd - J. Hardon	HvdM - H.M.L. v.d. Mey
PD - P. Dieperink	DJ - D.A. Jonkers	LN - Hr. v. Nigtevecht
EF - E. Frater Smid	JJ - J. de Jonge	mn - Mevr.v. Nigtevecht
JF - J.J. Frieswijk	HMK - H.M. Kreyl	J01 - Jan Oosterlaken
FH - F. v.d. Haak	EL - E. Lam	AV - A. Vermeule

WAARNEMINGEN FLEVOLPOLDER

Geoorde Fuut	1	2-6	Bovenwater	Wd/OW
Woudaapje	1	20-6	Harderbroek	GB/JMB
Casarca	2	11-8	Oostvaardersdijk	GB
Brielduiker	1 vr	?	Oostvaardersdijk	JJF
Steltkluut	1	19-8	Keersluisplas	GB
Goudplevier	1	30-6	Oostvaardersdijk	Wd
Amm. gestreepte strandl.	1	19-8	Oostvaardersplas Keersluisplas	GB/DBA
Krombekstrandloper	4	25-8	Keersluisplas	EL
Steenloper	2	25-8	Oostvaardersdijk P 28.2	GB
Grote Stern	1	15-7	Gooimeer bij K.s.park	GB/JMB
" "	2	25-8	Knardijk hut	EL
Reuzensterne	2	25-8	" "	"
Gierzwaluw	15.000 - 20.000	3-8	Stichtse Brug - Almere-H	PD
Waterpieper	200	21-1	Praamweg	WL
Nachtegaal	5	10-6	Larserbos	EL
Sperwergrasmus	1	19-8	Kromslootpark	GB/KB
Fluiter	1	10-6	Larserbos	EL
Boomkruiper	1	15-7	Kromslootpark	GB/KB
Sijs	1	10-6	Larserbos	EL
Hermelijn	5	6-7	Knardijk	GB
Vleermuis	10	19-6	Kromslootpark	GB/JMB

Met dank aan de waarnemers:

WL - Wil Leurs	JMB - Jan Boshuizen	EL - Erik Lam
Ow - Onno Wildschut	JJF - Joh. J. Frieswijk	PD - Peter Dieperink
GB - Ger Blok	DBa - Dutch Birding ass.	KB - Kees Breek

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Het dagelijks bestuur

Voorzitter : H.Hardon, Dotterbloemln. 39, Baarn, tel. 02154-18804
Sekretaris : P.Dieperink, Wagenstr. 19, Utecht, tel. 030 -520491
Penningmeester : L.Mudde, Slauerhoffstr. 6, Weesp, tel. 02940-11683
Ledenadministratie: F.v.Klaveren, Berkenhof 3, Kortenhoef, tel.035 -61426

Kontaktpersonen

Avifauna : R.G.Moolenbeek, A.Voetln. 14, Ankeveen, tel. 035-62641
Eempolders : R.A.Kole, R.Jacobsstr. 28, Bunschoten, tel. 03499-2303
Nestkasten : J.Mekel, Siriusstr. 23, Hilversum, tel. 035-858955
h.de Soete, G.v.Amstelstr.410, Hilversum, tel 035-10834
Propaganda : H.de Soete (zie boven)
Vogelcursus : F.v.Klaveren, Berkenhof 3, Kortenhoef, tel. 035-61426
contr. Vogelwet : R.G.Moolenbeek, (zie boven)
Korhaan : A.Stoker, Gabriëlgaarde 42, Kortenhoef, tel. 035-62478
Vogelasyl : B.v.Ingen, J.v.Schimmelstr. 6, Naarden tel.02159-45658
Z.Flevoland : G.Blok, Schapenmeent 109, Almere-Haven, tel.03240-16101
Excursies : J.Hardon-v.Velsen, Dotterbloemln.39, Baarn, 02154-18804

Inzenden waarnemingskaartjes

J.de Jonge, van Brakellaan 26, Hilversum, tel. 035-17672

Afhalen waarnemingskaartjes

Ankeveen : R.G.Moolenbeek
Naarden/Bussum : L.Reddingius, Gr.W. de Oudelaan 22, tel.02159-42508
Hilversum : J.de Jonge

Contributie : f 20,- per jaar,
f 7.50 huisgenootlid
f 17,50 Vogeljaar

Gironummer : 2529179 t.n.v. penn.Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Slauerhoffstr. 6 1382 RR Weesp